

Przemówienie Józefa Piłsudskiego do oddziałów Związków i Drużyn Strzeleckich - Tekst polski

Przemówienie¹ Józefa Piłsudskiego dołączonych w kompanię kadrową oddziałów Związków i Drużyn Strzeleckich 3 sierpnia 1914 r. w «Oleandrach»² w Krakowie. Odtąd nie ma ani Strzelców, ani Drużyniaków³. Wszyscy, co tu jesteście zebrani, jesteście żołnierzami polskimi⁴. Znoszę wszelkie odznaki specjalnych grup. Jedynym waszym znakiem jest odtąd orzeł biały. Dopóki jednak nowy znaczek nie zostanie wam rozdany, rozkazuję, abyście zamienili ze sobą wasze dawne oznaki, jako symbol zupełnej zgody i braterstwa, jakie muszą wśród żołnierzy polskich panować. Niech Strzelcy przypną do czapek blachy⁵ Drużyniaków, a oddadzą im swoje orzełki. Wkrótce może pójdziecie na pola bitew, gdzie, mam nadzieję, zniknie najłżejszy nawet cień różnicy między wami.

***

Żołnierze!... Spotkał was ten zaszczyt niezmierny, że pierwsi pójdziecie do Królestwa i przestąpicie granicę rosyjskiego zaboru, jako czołowa kolumna wojska polskiego, idącego walczyć za oswobodzenie ojczyzny. Wszyscy jesteście równi wobec ofiar, jakie ponieść macie. Wszyscy jesteście żołnierzami. Nie naznaczam szarż, każę tylko doświadczeńszym wśród was pełnić funkcje dowódców. Szarże uzyskacie w bitwach. Każdy z was może zostać oficerem, jak również każdy oficer może znów zejść do szeregowców, czego oby nie było... Patrzę na was, jako na kadry, z których rozwinąć się ma przyszła armia polska, i pozdrawiam was, jako pierwszą kadrową kompanię. Pisma zbiorowe Józefa Piłsudskiego, t. IV, Instytut Józefa Piłsudskiego, Warszawa 1937.

¹ Przemówienie Józef Piłsudski wygłosił w późnych godzinach popołudniowych 3 sierpnia 1914 roku. Jego treść została zrekonstruowana w kolejnym roku na potrzeby książki Wacława Sieroszewskiego pod tytułem „Józef Piłsudski” (Piotrków 1915).

² „Oleandry” – krakowski teatr ogródkowy wzniesiony w 1912 roku na potrzeby Wystawy Architektury i Wnętrz w Otoczeniu Ogrodowym. Podobną nazwę nosił też okoliczny teren. W sierpniu 1914 roku na tym terenie funkcjonował punkt zborny do którego trafiali członkowie polskich organizacji paramilitarnych.

³ Strzelec i Związek Strzelecki związane były z niepodległościowym ruchem socjalistycznym, Polskie Drużyny Strzeleckie – z konkurencyjnym politycznie obozem narodowym.

⁴ Gdy Piłsudski wypowiadał te słowa, polskie wojsko jeszcze nie istniało.

⁵ Członkowie Związków Strzeleckich nosili na czapkach orła umieszczonego na tarczy amazonek, natomiast członkowie Polskich Drużyn Strzeleckich owalną blachę, z wytłoczonym na niej orzełkiem i napisem Polska Drużyna Strzelecka.